

Міністерство
оборони України

Закон України «Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію»

Квітень 2024

ВИЗНАЧЕННЯ

Мобілізація

Планове переведення економіки і сил оборони на режим особливого періоду, можливість проведення відкрито чи приховано. Вводиться в дію указом ПУ.

Особливий період

Час дії з моменту оголошення мобілізації або введення воєнного стану включає мобілізацію, воєнний час, демобілізацію.

Демобілізація

Переведення національної економіки та сил на мирне функціонування. Рішення про порядок приймає Президент. Вводиться в дію указом ПУ.

Мобілізаційний план

Документи, що визначають заходи щодо мобілізації Збройних сил та економіки для роботи в особливий період.

Оповіщення

Доведення інформації до органів і населення про мобілізацію та вручення повісток.

Система військового обліку

Сукупність систем для органів держави, ЗСУ, підприємств для ведення обліку призовників та резервістів, військовозаобов'язаних.

Частковий наряд

Документ, що визначає завдання для підприємств щодо передачі транспорту та спецтехніки силам оборони під час мобілізації.

Обов'язки органів місцевого самоврядування:

- 01 Сприяння в організації навчальних і спеціальних військових зборів
- 02 Поширення інформації про мобілізаційні заходи серед населення та організацій
- 03 Ведення військового обліку призовників, військовозобов'язаних, резервістів, і бронювання їх на період мобілізації
- 04 Оповіщення громадян про мобілізацію, забезпечення прибуття на збірні пункти та призов через територіальні центри
- 05 Участь у підготовці та виконанні завдань територіальної оборони
- 06 Оповіщення громадян про мобілізацію і забезпечення їх прибуття на збірні пункти
- 07 Планування та проведення мобілізаційної підготовки, а також мобілізаційних та демобілізаційних заходів на місцевому рівні

Повноваження органів місцевого самоврядування:

- 01 Виконання законодавства про територіальну оборону, мобілізацію, військовий обов'язок
- 02 Участь у підготовці населення до участі в русі національного спротиву та підготовці молоді до військової служби
- 03 Організація мобілізаційної підготовки та проведення заходів мобілізації та демобілізації
- 04 Ведення персонально-первинного обліку/карток військовозобов'язаних, надання звітності
- 05 Контроль мобілізаційної підготовки та перевірка мобілізаційної готовності
- 06 Взаємодія з органами державної влади, силами оборони та безпеки, органами місцевого самоврядування для обміну інформацією та матеріалами.

ОБОВ'ЯЗКИ ГРОМАДЯН УКРАЇНИ

щодо мобілізаційної підготовки та мобілізації

 Під час мобілізації чоловіки від 18 до 60 років зобов'язані мати при собі військово-обліковий документ та пред'являти його за вимогою уповноважених осіб

 Уточнення облікових даних через центри надання адміністративних послуг або електронний кабінет

 Явка за викликом до ТЦК та СП для військового обліку, медогляду, визначення призначення на особливий період

 Повідомлення про причини неприбуття у визначений строк

 Обов'язкове прибуття на збірні пункти за викликом або повісткою

 Можливе залучення до оборонних робіт та виконання мобілізаційних завдань

 Реєстрація електронного кабінету призовника, військовозобов'язаного чи резервіста (за бажанням)

 Надання майна, будівель, транспорту Збройним силам, іншим військовим формуванням, силам цивільного захисту з компенсацією вартості державою

 Призовники та резервісти мають приписуватися до військових частин або формувань для проходження служби

 Заборона відправлення за межі України чи передачі транспортних засобів, призначених для доукомплектування Збройних Сил України

 Повістки містять інформацію про мету виклику, місце, день і час явки, роз'яснення про наслідки неявки

ЗАХОДИ ВПЛИВУ ЗА НЕВИКОНАННЯ ОБОВ'ЯЗКІВ

під час мобілізації

ВІДСТРОЧКА ВІД ПРИЗОВУ

на військову службу під час мобілізації

Надається наступним категоріям громадян:

- ☒ Заброньовані за органами влади та перебувають на спеціальному військовому обліку
- ☒ Особи з інвалідністю I, II, III або тимчасово непридатні до служби за станом здоров'я
- ☒ Родини з трьома і більше дітьми до 18 років, одинокі батьки
- ☒ Усиновлювачі, опікуни сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування
- ☒ Особи, що займаються доглядом за хворими членами сім'ї. Військовозобов'язані 1 ступеню споріднення сім'ї, де є члени з інвалідністю I, II груп
- ☒ Члени сімей, де є загиблі або пропали безвісти під час антитерористичної операції та інших оборонних заходів, члени сімей загиблих Героїв України з числа Небесної сотні
- ☒ Особи, які навчаються за денною або дуальною формою освіти, наукові та науково-педагогічні працівники
- ☒ Посадовці державних органів, народні депутати, судді, члени уряду, працівники органів військового управління
- ☒ Дипломатичні службовці, державні службовці у сфері кібербезпеки та ІТ (апарату ВРУ, КМУ, ОПУ)
- ☒ Інші особи, визначені законом

*Військовозобов'язані можуть бути прийняті на військову службу за контрактом за їх згодою, навіть якщо вони входять до категорії осіб, що мають право на відстрочку

**Відстрочка може оформлюватися через Єдиний державний реєстр призовників, військовозобов'язаних та резервістів на підставі даних з інших державних реєстрів

Підлягають бронюванню

- ☑ Військовозобов'язані в державних органах, органах місцевого самоврядування категорії "А" (всі), "Б" та "В" (до 50%)
- ☑ У національних безпекових, правоохоронних органах, судах, установах правосуддя та інших державних службах
- ☑ На мобілізаційних підприємствах та критично важливих для економіки та оборони, включно з кінцевими бенефіціарними власниками

Порядок бронювання інших категорій військовослужбовців, підприємств, установ та організацій

- 📄 Встановлюється законодавством та нормативними актами Кабінету Міністрів України
- 📄 Включає критерії, перелік посад і професій, обсяги бронювання

Обов'язки організацій щодо бронювання

- ⚙️ Здійснювати бронювання та оформлювати відстрочки від призову для заброньованих військовозобов'язаних
- ⚙️ Подавати документи для оформлення відстрочок у відповідний територіальний центр комплектування та соціальної підтримки

Мета

Визначення кількості призовників, придатності до служби, освітнього рівня, спеціальності, фізичної підготовки, особистих якостей

Місце проведення

Районні (міські) територіальні центри комплектування та соціальної підтримки ТЦК та СП

Термін проведення

Січень-березень для громадян 17 років

Винятки

Громадяни, що відбувають покарання

Зобов'язання організацій

Подання списків громадян для обліку відповідно до встановлених термінів

Обов'язки громадян

Особисте прибуття для реєстрації з необхідними документами

Комісія

Складається з керівника центру, представників адміністрації, поліції, медиків, психологів

Організація комісії

Визначення придатності, відбір кандидатів для вищої військової освіти, направлення на медогляд, освітні та медичні заклади

Результати медогляду

Визначення придатності до служби, потреби в лікуванні, додатковому обстеженні, визнання непридатними. Інформація про невиконання обов'язку - данні в правоохоронних органах.

Взяття на військовий облік

- ☑ Призовники. Громадяни України віком до 25 років, які пройшли медичний огляд, прибули з-за кордону або з інших місцевостей України, набули громадянство України, а також ті, хто закінчив службу або покарання
- ☑ Військовозобов'язані. Звільнені з військової служби особи, що мали спец звання. (поліція, прокурори)
- ☑ Резервісти. Зараховані до військового оперативного резерву або які уклали контракт на проходження служби у військовому резерві

Зняття з військового обліку

- ☑ Призовники, що досягли 25-річного віку, призвані на службу, які пройшли базову загальновійськову підготовку, або направлені на альтернативну службу
- ☑ Військовозобов'язані, які переїхали в іншу місцевість, призвані на службу, направлені на альтернативну службу, або зараховані до військового оперативного резерву
- ☑ Резервісти, що переїхали в іншу місцевість, призвані на службу, прийняті на службу до органів і підрозділів цивільного захисту, досягли граничного віку перебування на службі в резерві

Виключення з військового обліку

- ▲ Громадяни, які померли, визнані безвісно відсутніми або оголошені померлими, припинили громадянство України, визнані непридатними до військової служби, досягли граничного віку перебування в запасі

БАЗОВА ЗАГАЛЬНОВІЙСЬКОВА ПІДГОТОВКА

Мета

Здобуття громадянами військово-облікової спеціальності, навичок і умінь для захисту Вітчизни

Місце проведення

Вищі військові навчальні заклади, військові навчальні підрозділи, навчальні частини ЗСУ та інших військових формувань

Залучення до проведення підготовки

Громадські організації та об'єднання, включно з ветеранами війни

Навчальна програма

Включена до навчальних планів як окрема дисципліна

Учасники

Громадяни України чоловічої статі
жіночої статі – добровільно

Від проходження звільняються

Непридатні за станом здоров'я, проходили службу в інших державах, вже служили

Права та обов'язки під час занять

На учасників поширюються права та обов'язки військовозобов'язаних на навчальних зборах

Атестація та направлення

Громадяни, що не атестовані для присвоєння офіцерського звання та не проходили службу або підготовку, направляються на базову службу з урахуванням здобутого фаху

Оновлення військового обліку

внесено уточнення щодо взяття на військовий облік, направлення на базову службу, призову та прийняття на військову службу

ХТО

Громадяни України чоловічої статі (жіночої статі – добровільно), 18-25 років, придатні за станом здоров'я

Процес направлення включає

Медичний огляд, професійно-психологічний відбір, засідання комісії, прибуття за повісткою до територіального центру для відправлення на навчання

Організація

Здійснюється районними адміністраціями та територіальними центрами у співпраці з органами місцевого самоврядування

Порядок і критерії направлення на БВС

Встановлені законом та нормативними актами Кабінету Міністрів України

Громадянин обирає період добровільно

18-24 роки

Фінансування

Обсяги видатків на направлення визначаються Урядом

Сприяння керівників направленню на БВС

Підприємства та навчальні заклади забезпечують інформаційну та організаційну підтримку призовників

Відповідальність за неявку

Неявка без поважних причин тягне за собою встановлену законом відповідальність

Поважні причини неприбуття

Стихійні лиха, хвороба, смерть близьких У разі неприбуття громадянин має повідомити територіальний центр протягом трьох діб

ВІДСТРОЧКА ВІД БАЗОВОЇ ВІЙСЬКОВОЇ СЛУЖБИ

Тимчасово непридатним за станом здоров'я

Призовникам, які не можуть служити через здоров'я, тимчасово надається відстрочка

Особам, що проходять навчання

Призовники, які навчаються на денній або дуальній формі у середніх, професійних, вищих навчальних закладах, а також у інтернатурі чи докторантурі, отримують відстрочку до 24 років

За сімейними обставинами та ін.

Призовники з сімейними обставинами чи іншими вагомими причинами можуть отримати відстрочку

Екстраординарні випадки

Відстрочка може бути надана за рішенням комісії вищого рівня на основі подань від районних комісій.

Відстрочка для призовників, яким повідомлено про підозру чи справа яких розглядається в суді

Обов'язок подавати документи

Призовники з відстрочкою через навчання чи сімейні обставини зобов'язані щорічно до 1 жовтня подавати підтвердження свого права на відстрочку

Звільнення від базової військової служби

Здоров'я

Призовники, визнані непридатними до служби через стан здоров'я

Військова служба в іншій країні

Призовники, які вже проходили військову службу в інших державах до отримання громадянства України

Військова підготовка в ЗВО

Хто пройшов базову військову підготовку в ЗВО

Вихідна допомога

При направленні або прийнятті на службу виплачується два прожиткових мінімуми

Збереження робочого місця

При виконанні військових обов'язків, медогляді чи лікуванні зберігається місце роботи і зарплата

Перевезення та харчування

Забезпечується державою під час направлення на службу

Служба іноземців

Іноземці та особи без громадянства можуть звернутися до центрів рекрутингу чи військових частин

Правила для іноземців

Визначаються спеціальними положеннями, окрім випадків, прямо передбачених законом

СТРОКИ ВІЙСЬКОВОЇ СЛУЖБИ

Базова служба

До 5 місяців у мирний час та особливий період
Крім воєнного стану

Базова підготовка до 3 місяців

Фахова підготовка до 2 місяців

Під час воєнного стану - до 3 місяців

Базова підготовка 1 місяць +

Контрактна служба

До завершення особового періоду

18-25 років, медики, психологи 1 рік

Непридатні або мають відсрочку - на посади визначені МО

Військова служба за призовом

Служба за призовом під час мобілізації до завершення особливого періоду

ЗВІЛЬНЕННЯ З ВІЙСЬКОВОЇ СЛУЖБИ

Звільнення базової служби

- ☒ По закінченні строку служби
- ☒ За станом здоров'я на підставі висновку військово-лікарської комісії
- ☒ Через сімейні обставини або інші поважні причини
- ☒ За обвинувальним вироком суду

Звільнення за призовом під час мобілізації

- ☒ За станом здоров'я (тимчасово непридатні) з переглядом через 6-12 місяців
- ☒ У зв'язку із закінченням особливого періоду або віку
- ☒ Через сімейні обставини або інші поважні причини
- ☒ За обвинувальним вироком суду
- ☒ Після звільнення з полону (недобровільного)
- ☒ Інвалідність I, II, III груп

ПІДСТАВИ ДЛЯ ЗВІЛЬНЕННЯ З ВІЙСЬКОВОЇ СЛУЖБИ

Порядок звільнення

- ☒ Здійснюється в порядку, встановленому положеннями про проходження військової служби

Після звільнення

- 📄 Військовослужбовці забезпечуються обмундируванням, проїзними документами, харчуванням у дорозі, грошовою допомогою
- 📄 Для взяття на військовий облік в територіальних центрах, військовозобов'язані зобов'язані прибути протягом 5 днів після звільнення
- 📄 Придатні за станом здоров'я можуть бути зараховані до військового оперативного резерву

Застосовується:

- ⚠️ Зараз актуально для строковиків що звільняються і тих, хто звільнився за сімейними обставинами

ВІЙСЬКОВО-ТРАНСПОРТНИЙ ОБОВ'ЯЗОК

Військово-транспортний обов'язок встановлено для задоволення потреб Збройних сил на особливий період

Повернення транспорту власнику після демобілізації протягом 30 днів, з компенсацією шкоди за залучення

Обов'язок поширюється на державні органи, місцеве самоврядування, підприємства та громадян-власників транспорту

Транспортні засоби, що належать громадянам, не передаються ЗСУ, якщо власник не має іншого транспорту

Кабінет Міністрів визначає порядок виконання обов'язку, включно з нормами безоплатного залучення та відчуження транспорту

Залучення транспорту відбувається через територіальні центри, Центральне управління або регіональні органи СБУ

МВС і Міністерство розвитку громад та інфраструктури забезпечують подання відомостей про транспорт, придатний для доукомплектування ЗСУ

Під час загальної мобілізації встановлено обмеження на відправлення, передачу прав власності та інші дії з транспортом, що може бути залучений до ЗСУ

Виконання обов'язку під час мобілізації відбувається за Мобілізаційним планом України

Пільги для військовослужбовців при укладанні першого контракту

- 📊 Право на компенсацію 50% першого внеску за іпотечним кредитом
- 🌸 Додаткова компенсація 100 тис. гривень після першого року служби та ще 100 тис. гривень після другого

*Компенсація надається один раз. Деталі визначатиме КМУ

Відсутність для військовослужбовців штрафних санкцій пені, та процентів за кредити

- 🔍 Відсутність штрафних санкцій для військовослужбовців, пені, та процентів за кредити для військовослужбовців та їх сімей під час особливого періоду, крім кредитів на житло та авто

- 📄 Право на сертифікат 150 тис. гривень на купівлю транспортного засобу при укладенні контракту, що надається один раз у перші 3 місяці контракту

Винагороди військовослужбовцям під час воєнного стану або особливого періоду

- 🌸 Додаткова винагорода на умовах та в розмірах, що встановлює Кабінет Міністрів України
- 🌸 Винагорода за знищену або захоплену військову техніку противника від 4 до 300 прожиткових мінімумів для працездатних осіб

Гарантована відпустка військовослужбовцям

- 📅 30 днів. З яких одна частина не може бути менше 15 днів
- 📅 До 15 днів на рік за знищену техніку
- 📅 90 днів - після звільнення з полону із збереженням щомісячного грошового забезпечення за останнім місцем служби (у разі, якщо не звільняється)

Гарантовано збереження місця на службі та продовження строку контракту військовослужбовцям у відпустці

- 👤 Для догляду за дитиною до 3 років

*Або до 6 років за медичним висновком

Відшкодування фактичних витрат військовослужбовцям у відрядженнях в Україні та за кордоном на час воєнного стану або особливого періоду

- 🚗 Проживання та транспорт
- 🍎 Харчування та інші особисті потреби (добові)

*Відшкодування та виплати здійснюються відповідно до порядку, встановленого Міністерством оборони та Міністерством фінансів України.

Виплати військовослужбовцям під час тривалого лікування

Які здійснюються виплати

- ☛ Посадовий оклад за останнім місцем служби
- ☛ Оклад за військовим званням
- ☛ Надбавка за вислугу років інші щомісячні
- ☛ Додаткові види грошового забезпечення постійного характеру

Термін виплат

- 📅 Протягом усього періоду безперервного перебування на лікуванні, включно з лікуванням за кордоном, але не більше 12 місяців поспіль
- 📅 Під час відпустки для лікування через хворобу або після поранення, контузії, травми чи каліцтва

*Встановлено можливість дистанційного огляду військовослужбовців за кордоном з метою визначення потреби у тривалому лікуванні

Громадянам України чоловічої статі віком 18-60 років

Закордонні дипломатичні установи України можуть здійснювати консульські послуги громадянам України чоловічої статі віком 18-60 років лише за умови оновлених військово-облікових даних

Винятки

Для вчинення консульських дій без оновлення даних включають: оформлення документів на повернення в Україну, дій щодо дітей з іноземними батьками, та громадян, які знаходяться під арештом або ув'язнені за кордоном.

Оформлення паспортів

Для чоловіків 18-60 років за межами України може бути здійснено лише за умови наявності військово-облікового документа

Порядок перевірки

Перевірка дійсності військово-облікових документів проводиться у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України

Звернення за отриманням послуг

У разі звернення громадян чоловічої статі віком 18-60 років за отриманням консульських послуг, закордонні дипломатичні установи України мають здійснити перевірку дійсності військово-облікових документів.

ЩО МАЄ ЗРОБИТИ КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

Протягом місяця

- ⚙ Розробити нормативні акти, визначити критерії критично важливих підприємств, забезпечити рекрутерів у ЦНАПах та центрах зайнятості, переглянути порядок бронювання

Протягом місяця

- ⚙ Створити електронний кабінет призовника, військовозобов'язаного, резервіста
- ⚙ Запровадження системи для автоматичного обміну даними між військовими та медичними реєстрами для ефективного відстеження стану здоров'я військовозобов'язаних

За три місяці

- ⚙ Привести нормативні акти у відповідність із законом, запровадити обмін даними між реєстрами
- ⚙ Вжити заходів для організації проведення перевірки обґрунтованості рішень медико-соціальних комісій щодо встановлення інвалідності чоловікам у віці 25-50 р. після 24.02.2022